

मति । “अयज्ञो वा एषः । योऽसामा [६] चतुरुन्नयति ।
 चतुरक्षरं रथन्तरम् । रथन्तरस्यैष वर्षः । उपरीव हर-
 ति । अन्तरिक्षं वामदेव्यम् । वामदेव्यस्यैष वर्षः । द्विर्जुहोति ।
 द्व्यक्षरं बृहत् । बृहत् एष वर्षः । अग्निहोत्रमेव तत्साम तत्क-
 रोति” [७] इति । अग्निष्टोमानां प्रसिद्धयज्ञानां सामयुक्त-
 त्वात् सामरहितस्याग्निहोत्रस्य यज्ञत्वं तदमुख्यमिति चेत् ॥
 मैवम् । उपचरितानां सामानां सम्पादयितुं शक्यत्वात् । उन्न-
 यने या चतुःसङ्ख्या पूर्वं विहिता सा रथन्तरनामाऽक्षरेषु
 विद्यते । तेन साम्येनोन्नयनव्यापारो रथन्तरस्य स्वरूपभूतः ।
 उन्नीतस्य हविष आहवनीयदेशं प्रतिस्पर्शमन्तरेणोदर्थ्येण य-
 द्भरणं तस्य चान्तरिक्षवर्त्तित्वादन्तरिक्षद्वारा वामदेव्यसाम्नः
 स्वरूपत्वेनोपचरितुं शक्यं वामदेव्यसाम्नोऽन्तरिक्षत्वेन श्रुतिर-
 न्यत्र श्रूयते । अन्तरिक्षं वै वामदेव्यमिति । या त्वाङ्गतिवि-
 शेषगता द्वित्वसङ्ख्या बृहदित्येतस्मिन् सामनाम्नि विद्यते इति ।
 बृहत्साम्नलोपचारः । तेनाग्निहोत्रं सामयुक्तमेव करोति ।
 यत्त्वेतद्भविषो भूमावुपसादनम् ॥

तदेतज्ज्योतिष्टोमगतोपसदुपचारेण प्रशंसति । “यो वा
 अग्निहोत्रस्योपसदो वेद । उपैनमुपसदो नमन्ति । विन्दत
 उपसत्तारम् । उन्नीथापसादयति । पृथिवीमेव प्रीणाति ।
 होय्यनुपसादयति । अन्तरिक्षमेव प्रीणाति । ऊलोपसादयति ।
 दिवमेव प्रीणाति । एता वा अग्निहोत्रस्योपसदः [८] य एवं
 वेद । उपैनमुपसदो नमन्ति । विन्दत उपसत्तारम्” इति ।